

Wij zijn de symbolen

Doel/Samenvatting:

»Wij zijn de symbolen« is een krachtige simulatie van situaties die heel erg op het echte leven lijken, die bij de deelnemers leidt tot inzichten en zelfreflectie. De oefening kan worden gebruikt in de klas, in een rollenspel of in een simulatie. Het laat deelnemers ervaren hoe ons onderbewustzijn reageert wanneer we onze »eigen symboliek« moeten verdedigen tegen tegenstanders die andere symbolen hanteren. Studenten worden zich meer bewust van de verborgen kracht van symbolen die ze met zich meenemen in hun onderbewustzijn. Ze krijgen ook inzicht in hoe bepaalde politieke krachten radicale/extremistische groeperingen inzetten voor hun geopolitieke doeleinden. De oefening duurt twee uur.

Module	Groepsmaat	Leeftijdsgroep	Duur
• Vroege herkenning • Voorkomen	• groot	• 16 - 19 • 20 - 24	• 1 uur

Doelstellingen van de activiteit

- Zich bewust worden van hoe de kracht van symbolen wordt gebruikt in het identificatieproces via het onderbewustzijn
- Meer leren over verborgen manipulatie, waarbij wordt ingespeeld op het menselijke gevoel om ergens bij te willen horen en geaccepteerd en gewaardeerd te worden
- Inzicht krijgen in hoe bepaalde politieke krachten radicale/extremistische groeperingen inzetten voor hun geopolitieke doeleinden
- Ervaren hoe ze mensen waarderen die dezelfde symbolen hanteren als zij zelf, ervaren hoe ze tegen deze mensen aankijken en hoe ze zich ten opzichte van deze mensen gedragen, en ervaren waarin dit allemaal verschilt als het gaat om mensen die andere symbolen hanteren
- Zichzelf op de proef stellen; wat zijn ze allemaal bereid om te doen om hun symbolen te gelde te maken?
- Leren door ervaring. Hoe raken ze meer geïnformeerd over de symbolen in hun leven?

Deelnemers

Geschikt voor gebruik in diverse groepen (bijv.: immigranten, voortijdig schoolverlaters of andere drop-outs, jonge werklozen)

Beschrijving van de activiteit

Deel 1

Stap 1:

Trainer geeft de leerlingen een lijst met 5 symbolen. Iedere leerling kiest er eentje uit die hem het meest aanspreekt en licht zijn keuze toe. Eén symbool moet lijken op het symbool van een radicale groepering, één op dat van een extremistische groepering, het derde moet vergelijkbaar zijn met

een nationaal symbool, het vierde met een religieus symbool en het vijfde symbool moet dat van een rockicoon zijn.

Stap 2:

Leerlingen gaan op zoek naar medeleerlingen die dezelfde symbolen hebben uitgekozen en vormen met hen een groep. Sommige groepjes zullen maar uit 1 of 2 leden bestaan, andere uit 8 of meer leden. Zodra de groep geformeerd is, krijgen ze de opdracht om een gemeenschappelijke visie te ontwikkelen die hun bindt en die hun bestaan rechtvaardigt. Ze moeten hierbij twee documenten opstellen: groepsregels en een gedragscode. ***(Deze opdrachten omvatten verborgen elementen van identificatie en stimuleren het groepsgevoel).***

Stap 3:

Alle groepen presenteren hun visies, hun gedrags- en kledingcode aan elkaar ***(Deze opdracht omvat het hechter worden van de groep en het zich nog meer afzetten tegen andere groepen).***

Deel 2

“Geheime missie” (onderliggende opdracht): het doel van deze oefening is dat leerlingen/studenten ervaren dat zodra onze symbolische wereld in gevaar is, we bereid zijn om onredelijke en onethische dingen te doen, ondanks dat we waarden als tolerantie, eerlijkheid en waarachtigheid hoog in het vaandel hebben staan. De simulatie kan hen ook helpen inzien hoe externe spelers (zoals internationale grootmachten) radicale/extremistische groeperingen gebruiken om oorlogen en conflicten te creëren.

- Iedere groep krijgt de opdracht om de zwakke punten van andere groepen in kaart te brengen die hen het gevoel geven dat ze meer macht hebben
- Ook moeten ze de sterke punten van de andere groepen in kaart brengen, zodat ze weten op welke punten die mogelijk een bedreiging voor henzelf vormen
- De trainer geeft alle groepen een onderliggende opdracht, terwijl hij doet alsof hij hen adviseert. Hoe kunnen ze erin slagen om conflicten te veroorzaken in een andere groep waardoor in die groep een of meer kampen ontstaan?

Deel 3: Evaluatie

1. a) Welke manipulatievormen lagen er besloten in jullie opdracht?
2. b) Welke manipulatievormen heeft jullie groep bedacht om jullie doel te bereiken?
3. c) Waarom heeft jullie groep voor die optie gekozen?
4. d) Waren er andere mogelijkheden waarin manipulatie niet nodig was en die hetzelfde resultaat hadden opgeleverd?
5. e) Wie ben je geworden in deze rol? Hoe keken anderen tegen jou aan?
6. f) Kijk of je een overeenkomst kan vinden tussen jullie groep en een extremistische groepering

Benodigde materialen

Poster met symbolen, lijst met aanbevelingen voor het opstellen van de gedrags- en kledingregels, poster om de tactieken op te schrijven, figuren waarmee de tactieken gevisualiseerd kunnen worden, pennen in diverse kleuren, papier om de analyse op te schrijven, evaluatieformulier

Methodologie

Uitleg geven, voordoen, advies geven, groepsevaluatie

Advies voor Trainer

Sommige leerlingen hebben misschien geen pasklaar antwoord op de vraag waarom ze een bepaald symbool hebben uitgekozen, anderen geven te directe antwoorden. Het is de taak van de trainer om de discussie zo op gang te brengen dat de leerlingen uit de eerste groep meer te weten kunnen komen waar hun symbolen voor staan, terwijl de tweede groep begeleid wordt in het kritisch nadenken en discussiëren zodat ze hun overtuigingen in twijfel gaan trekken.

De trainer moet duidelijke instructies geven en aangeven als er deelnemers zijn die zich buiten de overeengekomen kaders voor deze opdracht begeven. Alleen op deze manier kan hij/zij de situatie in de hand houden en ervoor zorgen dat de oefening zo wordt uitgevoerd dat de doelen ervan behaald worden.

De oefening is ingewikkeld, dus de trainer moet zich goed voorbereiden.

Bronnen / Literatuur

Ontwikkeld door Nives Hudej

CC - Attribution-NonCommercial-ShareAlike
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

Wij zijn de symbolen. Ontvangen op Friday July 10, 2026 van
<https://toolbox.ycare.eu/courses/YCARE323/>

<https://www.ycare.eu>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie vormt geen goedkeuring van de inhoud die alleen de opvattingen van de auteurs weerspiegelt, en de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor enig gebruik dat kan worden gemaakt van de daarin opgenomen informatie.